

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs
Drechtsteden

Handreiking samenwerken met ouders in het Ondersteuningstraject

Handreiking samenwerking met ouders in
het ondersteuningstraject, versie 2015

1. Het belang van samenwerking met ouders

De ontwikkeling van leerlingen is er bij gebaat dat scholen en ouders, beide vanuit hun eigen rol, samenwerken in hun pedagogische taak ten behoeve van deze kinderen. Juist door hun uiteenlopende ervaringen met, kennis van en kijk op het kind kunnen ze elkaar heel goed aanvullen en ondersteunen. Het gezin heeft de meeste invloed op de persoonlijke ontwikkeling van een individu. Ouders hebben over het algemeen een betere kijk op het welbevinden van hun kind, de emotionele stabiliteit en zicht op hoe het kind de school ervaart. Scholen daarentegen hebben over het algemeen een betere kijk op de cognitieve ontwikkeling en het (sociaal) gedrag van leerlingen in de schoolcontext. Bundeling van die kennis en ervaring komt de pedagogische aanpak van een kind ten goede.

Leerkrachten en intern begeleiders in een school hebben een goed zicht op de normale ontwikkeling van kinderen. Zij hebben veel meer vergelijkingsmateriaal dan ouders. Zij kunnen daardoor mogelijke belemmeringen in de ontwikkeling, het leren of het gedrag vroegtijdig signaleren. En de school heeft de expertise hoe er met die belemmeringen kan worden omgegaan. Zij kunnen ouders ook adviezen geven over hoe zij in de thuissituatie met die belemmeringen om kunnen gaan. Scholen kunnen als dat nodig is ook snel externe hulp inschakelen voor het kind en/of de ouders of het gezin.

Maar dit werkt allemaal pas écht, als scholen hun signalen en voorstellen voor aanpak niet opleggen aan ouders, maar van meet af aan de ouders betrekken bij wat ze waarnemen en ouders de ruimte geven hun kijk erop te geven en de tijd geven om moeilijke boodschappen te verwerken.

Het is van belang dat ouders het gevoel hebben dat de school echt het beste met hun kind en met hen voor heeft en niet handelt vanuit de wens om problemen af te schuiven. Investeren in partnerschap met ouders is daarom een belangrijke opdracht voor alle scholen.

Dat voorkomt ook dat ouders zich overvallen voelen als er op enig moment een belemmering in de ontwikkeling van het kind geconstateerd wordt. Er is dan al een basis van wederzijds vertrouwen gelegd, ouders voelen zich (h)erkend, waardoor er gezamenlijkheid kan ontstaan in het zoeken naar en werken aan een juiste aanpak, zowel op school als thuis.

Wanneer er zorgen bestaan over de ontwikkeling van een leerling is de samenwerking met ouders des te meer van belang. Zeker bij jonge kinderen zijn ouders cruciaal als partner in het zorgtraject. Soms zijn ouders zelf deel van het probleem, bijvoorbeeld bij verstoorte gezinsomstandigheden of bij opvoedingsonmacht van ouders. Maar ouders zijn vrijwel altijd voorwaardelijk voor (een deel van) de oplossing. Nog afgezien van het feit dat hun toestemming nodig is voor interventies, waarbij externe hulpverleners betrokken zijn.

Zeker wanneer er extra zorg nodig is om de ontwikkeling van een kind in goede banen te leiden, vergroot congruentie tussen de aanpak in de twee belangrijkste opvoedingsmilieus van het kind, gezin en school, de kans van slagen van een interventie.

2. Hoe werk je aan partnerschap met ouders?

Algemeen schoolbeleid ten behoeve van partnerschap met ouders

Als we het eerst vanuit de formele kant bekijken zijn scholen wettelijk verplicht om contacten te onderhouden met ouders. In de onderwijswetgeving is sprake van een informatieplicht naar ouders toe. De school heeft de plicht over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders te rapporteren.

Allereerst dient de school in zijn beleid uitgewerkt te hebben dat en hoe er contact met ouders is (informatieoverdracht in de schoolgids). Ten tweede dient er in de schoolgids te staan hoe de school contacten met de ouders vorm geeft als aanpassing van het onderwijs aan de 'leermogelijkheden' van het kind een rol speelt. (extra ondersteuning).

De school geeft voldoende invulling aan het eerste aspect van de wettelijke informatieplicht met rapportbesprekingen (10-minutengesprekken) en ouderavonden. Over de inrichting daarvan zegt de wet niets. In een schoolgids dient vervolgens aan ouders uitgelegd te worden hoe de ondersteuning op school werkt en eruit ziet. Hoe daarover met ouders gecommuniceerd wordt, daarover zegt de wet ook niets. De wet beperkt zich dus tot het doen van uitspraken over het informeren van ouders.

Partnerschap en echte samenwerking met ouders gaat veel verder dan informeren. Goed partnerschap tussen school en ouders vraagt om een heldere visie op de plaats van ouders binnen de school en de inrichting van de contacten met ouders. Dit zou onderdeel moeten zijn van het algemene schoolbeleid van elke school.

Samenwerking met ouders start op het allereerste moment dat ouders in contact komen met de school. Op open dagen, bij de inschrijving en zeker vanaf het moment dat hun kind daadwerkelijk naar school gaat.

Naast de (verplichte) 10-minutengesprekken en ouderavonden waarop ouders geïnformeerd

worden over het schoolgebeuren kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan huisbezoeken of een ontwikkelingsgesprek zes weken na plaatsing, rapportbesprekingen waarbij ook ouders worden gehoord.

Naast vastgelegde contactmomenten is het ook belangrijk leraren te professionaliseren in communiceren met ouders. In hun opleiding leren zij veelal uitsluitend om te gaan met leerlingen. Communiceren met ouders en echt in gesprek komen over de opvoeding vraagt heel andere vaardigheden en een andere houding van leerkrachten.

Om de afspraken over de wederzijdse inzet in de samenwerking van school en ouders, en bij oudere leerlingen ook de jongere zelf, te verstevigen, werken sommige scholen met contracten. Deze worden veelal opgesteld bij de inschrijving van de leerling. Daarin is in elk geval ook vastgelegd hoe een regelmatige uitwisseling tussen ouders en school over de ontwikkeling van de leerling vorm krijgt. Hiermee laat de school zien dat zij ouders een serieuze en belangrijke gesprekspartner vindt en rekening houdt met de mening van ouders.

Partnerschap met ouders in zorgtrajecten

Wanneer er belemmeringen geconstateerd worden in de ontwikkeling van een leerling en er extra ondersteuning of begeleiding nodig is voor de leerling wordt samenwerking van school met ouders urgent. Ouders beschikken over kennis van de gehele context van een leerling: dag-en-nacht, erfelijkheid (familietrekjes en dergelijke), de buurt, de geschiedenis vanaf de geboorte, enzovoort. In die zin zijn ouders ook de contextdeskundigen bij tests en diagnoses. Ouders kennen meestal het beste de kansen en bedreigingen voor hun kind, weten veelal waar hun kind wel of niet wakker van ligt en weten ook of het kind al dan niet graag naar school

3. Wat werkt om partnerschap met ouders in de ondersteuningstrajecten te realiseren?

gaat. Een ouder-kind-relatie is een bijzondere relatie die zich onder andere kenmerkt door een enorme wederzijdse loyaliteit die niet te vergelijken is met een relatie tussen professional en leerling. Aan deze relatie kan veel kennis worden ontleend. Bovendien vormt deze informatie een belangrijke aanvulling op en spiegel voor het beeld dat de school heeft van het kind. Voor sommige door de school gesignaleerde problemen moet de oorzaak immers gezocht worden in de schoolsituatie in plaats van in de aanleg van het kind of de opvoedingssituatie thuis. Dit neemt niet weg dat er ook situaties zijn waarin de ouders een deel vormen van de ontstane probleemsituatie of in elk geval een bijdrage zullen moeten leveren aan de oplossing ervan. Bijvoorbeeld door hun kind anders te benaderen, ofwel door hun eigen situatie aan te pakken. Bovendien is de toestemming van ouders nodig voor bespreking van de leerling met voor de school externe hulpverleners en het inzetten van eventuele hulpverlening.

Dan heeft de school namelijk te maken met de Wet op de Bescherming Persoonsgegevens en op wetgeving waaraan de zorginstellingen, zoals schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, de leerplichtambtenaar of de politie gebonden zijn.

Wanneer externe partijen betrokken worden gaat het vaak om gevoelige zaken. Ouders kunnen zich aangetast voelen in wat zij als hun privé domein beschouwen; de opvoeding van hun kind. De

opstelling en aanpak van ouders en de gezinssituatie kunnen in het geding zijn. Dat maakt het des te noodzakelijker dat hierover zeer zorgvuldig met ouders gecommuniceerd wordt, waarbij het belang van het kind steeds voorop moet staan en de bindende factor vormt. Een oplossingsgerichte aanpak voorkomt daarbij dat ouders zich beschuldigd hoeven te voelen of de geboden oplossing als bemoeizucht ervaren. Ontevredenheid, mijden van contact en 'tegenwerking' van ouders in een ondersteuningstraject ontstaan vooral doordat ouders vinden dat ze te weinig of te laat als gesprekspartner zijn uitgenodigd. Daar hebben ze in veel gevallen ook gelijk in, omdat ze vaak pas uitgenodigd worden nadat het besluit dat er hulp van buitenaf nodig is al genomen is.

Dit pleit er voor om als school beleid te maken over de momenten in het ondersteuningstraject waarop in elk geval overleg met ouders gevoerd wordt. Op de website van het Samenwerkingsverband (www.swv-drechtsteden.nl) is het document "Ondersteuningsteam, regeling en handreiking" geplaatst (september 2014). Hierin is het stappenplan opgenomen, waarbij al bij stap 1 gesproken wordt over het informeren van de ouders.

Naast een goed algemeen schoolbeleid m.b.t. het samenwerken met ouders en de structurele plaats van contactmomenten met ouders in het ondersteuningstraject en duidelijkheid over dit beleid (in schoolgids) zijn over de samenwerking in ondersteuningstrajecten een aantal specifieke aanbevelingen te geven en afwegingen te maken. Die hebben betrekking op de inhoud van de gesprekken het al dan niet aanwezig zijn van ouders bij de bespreking in het ondersteuningsteam en de mogelijke rol van de zorgpartners bij het samenwerken met ouders bij de door de school gesignaleerde probleem

Inhoud van de ondersteuningsgesprekken

Een gesprek voeren over belemmeringen, die de school signaleert in de ontwikkeling van de leerling vraagt van de school om van meet af aan uit te gaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en het samen zoeken naar een beschrijving van belemmeringen, de hulpvraag en de oplossingen. Het delen van je zorgen met de ouders, een echte uitwisseling tot stand brengen tussen dat wat de school signaleert en dat wat de ouders zien of vinden, is cruciaal. Samen kijken naar mogelijke oplossingen en kansen en vervolgens samen de hulpvraag vaststellen. Samen de ingrediënten voor het handelingsplan vaststellen en zowel handelingsadviezen opstellen voor de school, als voor de ouders thuis. Bepaal vervolgens wanneer gezamenlijk de resultaten van de aanpak geëvalueerd zullen worden.

Om een gesprek met ouders goed te voeren kunnen de volgende tips nuttig zijn:

- Weet als leerkracht het doel van het gesprek (zorg delen, extra informatie inwinnen, toetsen of zorg gedeeld wordt of ouders motiveren voor extra hulp),
- Begin een gesprek met ouders met een positieve opmerking over hun kind. Benoem wat leuk is aan het kind.
- Deel daarna je vermoedens met de ouders; beschrijf zo concreet mogelijk, het liefst in observeerbaar gedrag dat bij het kind te zien is, wat je meent te zien en nodig ouders uit aan te geven of zij dat herkennen of wat zij in de thuissituatie zien,

- Geef ouders de gelegenheid te vertellen over hoe het thuis gaat en hoe het kind de school beleeft. Luister goed naar ouders en neem ze serieus. Wat is de gewenste situatie voor ouders? Wat is de beleving van ouders: hoe is het om ouder te zijn van dit kind? Wat vinden ouders belangrijk?
- Houd er rekening mee dat ouders tijd nodig hebben om het proces van acceptatie en erkenning van achterstanden, stoornissen en problemen door te maken. Waar zijn ouders in dit proces? Ga hier niet aan voorbij door direct oplossingen, tips en adviezen te geven. Ouders kunnen zich terugtrekken en uit de samenwerking stappen. Geef ouders de gelegenheid informatie te laten bezinken en maak een nieuwe afspraak.
- Let op houdingsaspecten als begrip tonen, lichaamshouding en lichaamstaal.
- Geef duidelijk aan wat de mogelijkheden van de school zijn en waar de grenzen van de school liggen. Het geven van een informatiefolder of websiteadressen over de zorgmogelijkheden, geeft ouders de kans rustig te bekijken wat andere partners kunnen bieden
- Houd rekening met interculturele communicatie; culturele achtergronden, wederzijdse beeldvorming en sociale vaardigheden beïnvloeden de effectiviteit van deze communicatie. Een school kan in haar beleid aangeven hoe zij vorm geeft aan intercultureel partnerschap. Houd hierbij bijvoorbeeld rekening met het feit dat gesprekken met allochtone ouders meer tijd vragen. Extra uitleg aan ouders, kijk en luister goed of er wederzijds begrip is.
- Leg helder uit wat er gaat gebeuren als de leerling besproken wordt in het ondersteuningsteam, welke partners daar met de school meekijken naar de probleemsituatie en wat zij mogelijk te bieden kunnen hebben voor het kind en/of de ouders.
- Herhaal afspraken en vat samen wat gezegd is.
- Geef de brochure "Extra oog voor het kind" mee aan de ouders.

Ouders aanwezig bij het ondersteuningsteam bij de bespreking van hun kind

In het eerder genoemde document

“Ondersteuningsteam, regeling en handreiking is een paragraaf opgenomen over informeren van en toestemming vragen aan de ouders. Hierin staat het volgende:

In het kader van de 1-zorgroute zijn de ouders al eerder in kennis gesteld van de leerlingbespreking. Uit deze bespreking is naar voren gekomen dat de school de leerling wil bespreken in het ondersteuningsteam.

De ouder(s):

- dienen een toestemmingsverklaring te ondertekenen (zie abc-formulier);
- worden uitgenodigd/betrokken bij de bespreking in het ondersteuningsteam.

Soms lukt het de school niet of niet voldoende om de ouders mee te krijgen in het door hen noodzakelijk geachte ondersteuningstraject voor een leerling. Dit kan uiteenlopende redenen hebben. De communicatie van de school met de ouders is tekort geschoten. Of de ouders ontkennen het gesignaleerde probleem of verzetten zich tegen bemoeienis door anderen met hun kind of gezin.

In dergelijke situaties kunnen de zorgpartners van de school vaak een belangrijke rol vervullen met als doel

- de communicatie tussen de ouders en de school weer trachten te herstellen;
- zelf contact te leggen met de ouders en hen tot het aanvaarden van hulp te motiveren;
- vanuit de specifieke taken van die partners met meer drang of dwang zorg voor het kind te bewerkstelligen.

De school zelf (leerkrachten, mentoren, intern begeleiders) kan wel praten en stimuleren, maar heeft geen mogelijkheden voor drang of dwang naar ouders toe. Bovendien is de leerling het meest gebaat met een goed samenwerking tussen school en ouders. De school heeft dus slechts beperkte mogelijkheden om ouders te motiveren voor hulp. De zorgpartners waarmee de school samenwerkt in het ondersteuningsteam kunnen dat vaak beter. Zij zijn daartoe ook beter opgeleid en hebben ervaring in het

voeren van dergelijke gesprekken met ouders.

Zo kan de schoolmaatschappelijk werker vaak een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van de school bij het communiceren met ouders. En de schoolmaatschappelijk werker kan ook zelf in gesprek komen met de ouders en de noodzaak van ondersteuning aan hen proberen over te brengen. Ook de jeugdverpleegkundige of de jeugdarts kunnen hierin een belangrijke rol vervullen. Vaak vinden ouders het minder bedreigend om opgeroepen te worden door de schoolarts dan om naar de jeugdzorg of maatschappelijk werk te moeten gaan. De jeugdarts kan dan de ouders proberen te overtuigen van de noodzaak om hulp te aanvaarden.

Wanneer ook sprake is van verzuim kan de leerplichtambtenaar vanuit zijn opsporingsbevoegdheid de ouders oproepen voor een gesprek en vanuit de invalshoek van de leerplicht proberen de ouders te bewegen tot de noodzakelijke zorg rond het kind of gezin. Wanneer bij de ouders sprake is van een verstandelijke beperking kan vaak MEE ingeschakeld worden. Zij zijn ervaren in het omgaan met mensen met een beperking.

Naast het motiveren voor hulp kan de barrière voor ouders om naar een hulpverleningsinstelling toe te stappen soms onoverkomelijk groot zijn. In dat geval zien we dat in ondersteuningsteams mogelijkheden worden gezocht om de ouders bij een intake bij jeugdzorg of de jeugd-GGZ te begeleiden. De hulpverlener die met de ouders mee gaat, kan hen dan ook helpen met het goed formuleren van de hulpvraag.

Als ouders de zorg blijven weigeren

De school en de ondersteuningsteampartners kunnen hun uiterste best gedaan hebben. Toch kan ondanks alle inspanningen, de samenwerking met ouders stuklopen. De ouders weigeren mee te werken aan een ondersteuningstraject. Een school heeft vanuit juridisch perspectief geen mogelijkheden ouders of leerlingen te dwingen hulpverlening te aanvaarden. Maar als de school zich toch ernstige zorgen maakt over een leerling en de ouders weigeren mee te werken aan hulpverlening of een

verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs, dan zijn er nog enkele mogelijkheden die de school ter beschikking staan.

- de school vraagt advies/consult bij Veilig Thuis (voorheen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK))
- de school doet een zorgmelding bij het CJG of in de regionale verwijsindex Zorg voor Jeugd
- de school doet een melding bij “Veilig Thuis”

Om adequaat te handelen bij (vermoedens van) kindermishandeling beschikken de scholen over het **protocol/meldcode kindermishandeling**.

In dit protocol staat een stappenplan beschreven dat gevolgd moet worden bij een vermoeden van kindermishandeling.

Een zorgmelding bij het CJG of melding bij Veilig Thuis vanwege weigeren van zorg zullen slechts in uitzonderlijke situaties benut hoeven te worden wanneer van meet af aan geïnvesteerd wordt in goed partnerschap met de ouders. Daar zijn uiteindelijk vooral de leerlingen, maar ook de ouders, de school en de hulpverleners het meest bij gebaat.

Met betrekking tot schorsing of verwijdering van de leerling verwijzen we in dit kader naar het document aangaande “Richtlijn toelaten en verwijderen” of naar documentatie aangaande de externe time out voorziening van het Samenwerkingsverband, de Loep.

BIJLAGE 1.

Wie hebben recht op informatie en op inzage in het dossier?

Totdat de leerling 12 jaar oud is, oefent degene die het gezag over de leerling uitoefent zijn rechten namens de leerling uit. Deze persoon wordt wel de wettelijk vertegenwoordiger genoemd. Bij leerlingen tot twaalf jaar heeft degene die het gezag uitoefent recht op informatie en op inzage in het dossier.

Voor leerlingen tussen 12 en 16 jaar geldt dat de leerling en degene die het gezag uitoefent beiden recht hebben op informatie en op inzage in het dossier.

Vanaf 16 jaar oefent de leerling zijn rechten op informatie en inzage zelfstandig uit.

NB:

Het recht op inzage en informatie omvat ook het recht op een kopie van het dossier. Ook kan degene die recht heeft op inzage en informatie verzoeken om feitelijke onjuistheden te corrigeren. En tot slot is er het recht op een eigen verklaring. Dit wil zeggen dat een leerling of een wettelijk vertegenwoordiger die het niet eens is met iets dat in het dossier staat, van de school kan vragen om zijn eigen tekst aan het dossier toe te voegen waarin staat dat en eventueel waarom de leerling of de wettelijk vertegenwoordiger het niet eens is met een bepaalde opvatting in het dossier.

Wie heeft het gezag?

Getrouwd

Als ouders getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben bij de geboorte van hun kind, krijgen zij automatisch samen het gezag over hun kind. Zij zijn dan beiden wettelijk vertegenwoordiger en kunnen ook beiden de rechten op informatie en inzage uitoefenen. Deze regel geldt ook als twee vrouwen met elkaar getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben.

Samenwonen

Wonen man en vrouw 'gewoon' samen, zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap, dan ontstaat bij de geboorte alleen gezag bij de moeder. Erkent de partner van de moeder het kind, dan kunnen moeder en partner het gezamenlijk gezag inschrijven in het Centraal Gezagsregister. Daarmee ontstaat

gezamenlijk gezag. Erkennen is sinds 2014 ook mogelijk voor een vrouw. Twee samenwonende vrouwen kunnen dus ook het gezamenlijk gezag uitoefenen als de partner het kind van de moeder erkent en als zij daarna hun gezamenlijk inschrijven in het Centraal Gezagsregister.

Vrouw alleen

Is een vrouw alleen bij de geboorte, met andere woorden is er geen ander die het kind erkent, dan oefent zij het gezag alleen uit.

Ouder overleden

Oefenen ouders samen het gezag uit en overlijdt één van de ouders, dan zet de andere ouder het gezag alleen voort.

(Echt)scheiding

Hebben ouders samen het gezag en ontstaat er een breuk in hun relatie, dat geldt als hoofdregel dat zij ook na de scheiding samen het gezag behouden. In ruim 90% van de gevallen doet de rechter bij de scheiding geen uitspraak over het gezag en blijft dit gezag daardoor bij beide ouders. Beide ouders hebben dan, ongeacht bij wie het kind woont, dezelfde zeggenschap over hun kind en zij hebben ook dezelfde rechten op inzage en informatie. In uitzonderlijke gevallen kan de rechter bij de scheiding of later bepalen dat het gezag niet langer bij beide ouders samen blijft maar dat het naar één van de ouders gaat. Dit gebeurt alleen als de rechter tot het oordeel komt dat het kind beklemd dreigt te raken door de wijze waarop de ouders het gezamenlijk gezag uitoefenen en als er redelijkerwijs geen uitzicht is op verbetering van deze situatie.

Voogd\

Als een ander dan een ouder het gezag uitoefent, wordt deze persoon de voogd genoemd. Hij is dan de wettelijk vertegenwoordiger. De voogd wordt door de rechter benoemd, bijvoorbeeld als beide ouders zijn overleden of als de rechter het gezag bij hen beiden heeft weggehaald omdat zij niet in staat zijn hun kind te beschermen en op te voeden. Na het overlijden van de ouders wordt meestal iemand uit het netwerk tot voogd benoemd zoals

een oom, een oma, of een vriend van de familie. Als de rechter het gezag heeft beëindigd legt de rechter het gezag meestal bij een gecertificeerde instelling. Nidos oefent het gezag uit over alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

NB: Een gezinsvoogd is geen wettelijk

vertegenwoordiger. Hij organiseert op last van de rechter gedwongen hulp en steun voor een kind van wie de ontwikkeling ernstig wordt bedreigd. Bij een ondertoezichtstelling blijven de ouders het gezag behouden. In uitzonderlijke gevallen kan de gezinsvoogd een machtiging van de rechter krijgen om zelf een beslissing te nemen over de plaatsing van het kind op een school of over een medische behandeling. Voorwaarde daarvoor is in ieder geval dat het kind tijdens de ondertoezichtstelling niet thuis woont maar uit huis is geplaatst.

Recht op informatie van de ouder zonder gezag

Tot slot wijzen we nog op het recht op informatie van de ouder zonder gezag. Bijvoorbeeld een partner die het kind wel erkent heeft maar die niet samen met de moeder het gezamenlijk gezag heeft ingeschreven in het Centraal Gezagsregister, of een ouder die bij of na de scheiding geen gezag meer heeft omdat de rechter dit gezag aan de andere ouder heeft toegekend. Zo'n ouder zonder gezag heeft het zogeheten informatierecht. Dit wil zeggen dat hij, op zijn verzoek, geïnformeerd dient te worden door beroepskrachten en instanties die met zijn kind te maken hebben, zoals school, de huisarts of een hulpverlener. De ouder zonder gezag heeft geen recht op inzage in het dossier maar dient wel door bijvoorbeeld school geïnformeerd te worden over hoe het met zijn kind gaat.

BIJLAGE 2.

Zorgmelding bij Veilig Thuis, CJG of regionale verwijzingsindex Zorg voor Jeugd

Stel de volgende situatie: de school maakt zich zorgen om een leerling en heeft dit herhaaldelijk met de ouders besproken. De school heeft afspraken gemaakt wat zij zal doen en wat de ouders kunnen doen (bijvoorbeeld hulp invoeren van het maatschappelijk werk of bureau jeugdzorg), opdat de situatie voor de leerling verbetert. De school constateert bij herhaling dat er onvoldoende vooruitgang is; de zorgen blijven of nemen zelfs toe. De school heeft daarnaast de indruk dat de ouders zich te weinig inspannen om de afspraken na te komen en dit ook niet gaan doen. Wat kan de school dan nog doen? Bespreken in het CJG. Als het kan met 'ondubbeldzinnige toestemming' van de ouders, anders 'met instemming' of anders 'anoniem' met de vraag: hoe kunnen we zorgen dat deze leerling de zorg krijgt die hij/zij nodig heeft? In het CJG kan men de te volgen strategie, zie hieronder, op details bespreken. Bij 'weigerachtige ouders' zijn er de volgende mogelijkheden:

1. De school vraagt advies of consult bij Veilig Thuis (voorheen AMK)

Uit de meldcode kindermishandeling: 'Op verschillende momenten in het omgaan met een vermoeden dat kinderen thuis getuige zijn van geweld kan Veilig Thuis advies gevraagd worden. Vragen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op het interpreteren van signalen of op de schadelijkheid van het gedrag van ouders voor kinderen. Ook vragen over het voeren van een gesprek met ouders en over hulpverleningsmogelijkheden kunnen worden voorgelegd. Degene die advies vraagt aan Veilig Thuis blijft zelf verantwoordelijk voor het vervolg. Veilig Thuis onderneemt in dat geval geen stappen in de richting van het gezin. Als een beroepskracht behoefte heeft aan ondersteuning bij het uitvoeren van het advies, kan hij over hetzelfde kind meerdere malen contact hebben met Veilig Thuis. Er is dan sprake van een consult. Veilig Thuis beperkt zich bij een consult niet tot een eenmalig advies maar biedt een vorm van ondersteuning en coaching.' Met Veilig Thuis worden de verschillende mogelijk te bewandelen wegen besproken. Daar kan één van de hieronder te bespreken routes uit voortvloeien.

2. De school besluit tot een zorgmelding bij het CJG. In feite is dit een (laatste) poging om ouders te bewegen tot het regelen van vrijwillige hulpverlening.

Per 1 januari 2015 zal de jeugdzorg vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De scholen in het Samenwerkingsverband hebben te maken met een vijftal gemeenten. De werkwijze en procedure voor het CJG en het lokale jeugdteam zijn op dit moment (december 2014) onderwerp van gesprek in de Drechtsteden. De aansluiting en versterking van de ondersteuningsroutes van onderwijs en jeugdzorg is onderwerp van gesprek tussen de Samenwerkingsverbanden en het Lokale Educatief Overleg (LEA) en Regionaal Educatief Overleg (REA).

3. De school besluit tot een melding bij Veilig Thuis (voorheen AMK)

Daar kan een aantal redenen voor zijn:

- Er zijn zorgen over kindermishandeling maar geen concrete bewijzen, en ouders mijden ondersteuning.
- De situatie wordt als levensbedreigend ingeschat en men wil een directe doorgeleiding naar de Raad voor de Kinderbescherming.
- Er is wel onderbouwing voor het vermoeden van kindermishandeling, maar het kind/de jongere zelf is de bron. Daarmee komt de veiligheid van deze betrokkene acuut in gevaar als ouders benaderd worden. Dergelijke situatie vragen zorgvuldige regie en afstemming

De melding bij Veilig Thuis gebeurt bij voorkeur door een persoon of instantie, waarvan de naam bekend kan worden gemaakt bij het gezin. Dit kan de school zijn, maar ook een 'derde', zoals de jeugdarts, het AMW, de leerplichtambtenaar, de politie. Het voordeel van deze U-bocht is dat de school niet als 'melder' te boek staat (ouders zouden hierop verholgen of erger kunnen reageren); daarmee houdt de school 'de handen vrij' voor het verdere primaire proces met kind en ouders. De school wordt in de regel wel door Veilig Thuis benaderd als 'informant'; een minder beladen rol voor de ouders; de school

is immers bij wet verplicht haar medewerking te verlenen aan het onderzoek van Veilig Thuis. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek (zoals de ernst van de situatie en de bereidheid van de ouders al dan niet mee te werken) regelt Veilig Thuis met zachte of hardere dwang dat er hulp start, dus op vrijwillige basis of eventueel gedwongen na tussenkomst van de kinderrechter. Opdat de school weet hoe het met de procedure bij Veilig Thuis staat, kan de melder met Veilig Thuis afspraken maken over het tussentijds informeren over de stand van zaken.

4. De school besluit tot een vermelding in de verwijzingsindex Zorg voor Jeugd

De verwijzingsindex Zorg voor Jeugd is enkele jaren geleden op basis van afspraken tussen de ontwikkelaar van het instrument en de lokale overheden in de Drechtsteden uitgerold. Het instrument regelt bij een match van een melding door minimaal twee professionals aangaande zorg omtrent een leerling een gesprek met de melders. Veelal zullen de melders dezelfde professionals zijn, die ook betrokken zijn in de ondersteuningsteams van de scholen.

BIJLAGE 3.

Voorbeeldtekst voor de schoolgids

Samenwerken met ouders

Onze school ziet ouders als een belangrijke partner voor het bereiken van de beste resultaten voor onze kinderen. Wij vinden het belangrijk om, daar waar mogelijk, samen met u ons onderwijs en onze ondersteuning voor uw kind zo goed mogelijk vorm te geven. Thuis en school zijn de belangrijkste leefmilieus van een kind. Als ouder doet u van jongs af aan dagelijks ervaringen op met uw kind. U weet dus veel over het karakter, de ontwikkeling en de beste aanpak van uw kind. Leerkrachten maken uw kind ook een groot deel van de dag mee en zien van uw kind vooral de ontwikkelingen in het leren en het gedrag in de groep. Wij vinden het belangrijk om deze ervaringen met elkaar uit te wisselen. Daarmee kunnen we gezamenlijk de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk stimuleren en begeleiden.

Wat doen we voor alle kinderen?

Als uw kind voor het eerst op onze school komt, maakt de leerkracht met u een afspraak om bij u en uw kind thuis op bezoek te komen. Op deze manier kunnen we met elkaar kennismaken en kan uw kind laten zien hoe zijn thuisomgeving eruit ziet. Kinderen zijn vaak trots op hun speelgoed, boeken, kamer of andere dingen thuis. Het geeft de leerkracht en ouders ook de mogelijkheid om te vertellen wat ze van elkaar verwachten. In de volgende schooljaren nodigt de leerkracht u na een week of zes na de start van het schooljaar uit voor een kennismakingsgesprek. Uw en onze ervaringen met de ontwikkeling van uw kind kunnen dan uitgewisseld worden.

2 a 3 keer per jaar ontvangt uw kind een verslag. Hierin beschrijft de leerkracht de ontwikkeling van uw kind op onderwijskundig (taal, rekenen, lezen), en sociaal-emotioneel gebied. De leerkracht nodigt u dan ook uit om langs te komen voor een 10-minutengesprek. In dit gesprek kunt u vragen stellen over het verslag en horen onze leerkrachten ook graag hoe u aankijkt tegen de ontwikkeling van uw kind en welke ervaringen u thuis heeft. Mocht u of de leerkracht behoefte hebben om tussentijds een afspraak te maken, dan is dat altijd mogelijk.

Wat doen we als er extra ondersteuning nodig is?

Soms maakt de leerkracht of u als ouder zich zorgen over de ontwikkeling van uw kind. Dan blijkt bijvoorbeeld dat uw kind ergens moeite mee heeft. Dat kan zijn met rekenen of taal, met concentratie, maar ook met samen spelen of samenwerken. De leerkracht overlegt dan met u en meestal ook met de intern begeleider over welke ondersteuning gewenst is. Samen met u worden dan stappen ondernomen om uw kind die ondersteuning of extra aandacht te bieden die het nodig heeft.

Het ondersteuningsteam op school

Soms heeft de school zelf niet voldoende mogelijkheden om de situatie van uw kind echt te verbeteren. De school kan dan, na overleg met u, het ondersteuningsteam inschakelen. Deze deskundigen kunnen met hun specifieke kennis een bredere kijk geven op de ontwikkeling van uw kind en op wat er nodig is aan hulp of ondersteuning. Het ondersteuningsteam op school bestaat uit de intern begeleider, een orthopedagoog, de jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker. Zij kunnen die ondersteuning soms zelf bieden of zij kunnen u en uw kind begeleiden naar andere hulp. Daarnaast heeft het ondersteuningsteam ook de mogelijkheid om aanvullend onderzoek uit te (laten) voeren. U, als ouder, wordt ook uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de bespreking van uw kind in het ondersteuningsteam.

In de brochure "Extra oog voor kinderen" leest u meer informatie over het ondersteuningsteam.